

інфраструктури фондового ринку України); сайти періодичних видань з економіки (сайт українського ділового журналу «Експерт», сайт журналу «&.Фінансист») тощо.

Отримана грамотним шляхом інформація сприятиме розширенню світогляду студентів, а вміння ефективно використовувати Інтернет-ресурси дозволить їм знаходити, аналізувати й застосовувати на практиці та в наукових дослідженнях значні обсяги інформації.

Горовий Дмитро Анатолійович, д.е.н., професор, Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ НАОЧНОЇ ЛЕКЦІЇ ДЛЯ СУЧАСНОЇ АУДИТОРІЇ СТУДЕНТІВ

Сучасний економічний світ вимагає від викладача економічних дисциплін постійного оновлення своїх знань і набуття певної економічної компетенції. Адже економіка на відміну від математики або фізики та похідних від них технічних дисциплін не є сталою. Закони економіки, які були запроваджені у часи законів Ньютона і навіть Ейнштейна, є старими і недіючими у сучасному світі.

Наприклад, в останні роки все більшу роль відіграє нематеріальний (віртуальний) капітал, який сам по собі виник лише протягом двох останніх десятиліть, і похідні від нього віртуальні економічні відносини.

Саме тому читання лекцій з економічних дисциплін має базуватися на декількох принципах:

- їх матеріали повинні бути завжди своєчасними та актуальними – тому необхідно їх постійне оновлення (протягом кожного семестру, а іноді впродовж нього);
- приклади по матеріалах мають бути відомі студентам, тому повинні бути основані на свіжих новинах та даних, доступних (у першу чергу) у мережі інтернет;
- для кращої аргументації приклади повинні бути актуальні для студента, мати якусь асоціацію з поточними подіями життя (прив'язка до популярної реклами, відомого бренду тощо);
- інформація в лекції (що особливо актуально для змішаної аудиторії з громадян України та інших держав) має бути наочною, супроводжуватися не лише текстовими блоками, але й графічними матеріалами у вигляді схем, таблиць, графіків, географічних карт тощо.

Для такої складної аудиторії як іноземні студенти постає і інша проблема. Для них є досить важким знайти (а іноді і зрозуміти) базовий підручник з тієї або іншої дисципліни. Неможливим на таких потоках є і традиційне зачитування (задиктовування) лекцій через певні проблеми із швидким сприйняттям і письмовим відтворенням у іноземних студентів.

Тому єдиним шляхом для таких спільних аудиторій є наочна лекція із застосуванням графічного проектору та системи презентацій. Переваги застосування цієї техніки для такої аудиторії:

- студенти отримують готову лекцію у електронному вигляді, яку вони можуть за бажанням роздрукувати, або завантажити у власний електронний пристрій: телефон, смартфон, ноутбук, планшет;
- викладач легко може змінити цю лекцію для наступного потоку (наступного семестру), внісши певні корективи у вже існуючий матеріал;
- за час, який іноземні студенти витратять на розуміння схеми, графіку, наведеного у презентації, вітчизняні студенти встигнуть додатково вислухати приклад, що допоможе їм запам'ятати матеріал на асоціативному рівні.

Проте підготовка таких лекцій вимагає від викладача більших знань, ніж звичайно:

- він має знати не лише досконально матеріал, але й знати приклади його застосування на практиці;
- оскільки час не споживається на задиктовування, він плине повільніше для викладача, тому матеріалів таких лекцій має бути приблизно на 25-30 сторінок слайдів на одну лекцію протягом 1 години 30 хвилин;
- викладач має володіти сучасною комп'ютерною технікою на рівні доброго користувача – вміти представити інформації і матеріал лекцій наочно.

Деділова Тетяна Вікторівна, к.е.н., доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, dedilova@yandex.ru

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ВИРІШЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАВДАНЬ: УЧБОВО-МЕТОДИЧНІ КОМПЛЕКСИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

В умовах динамічного розвитку суспільства, глобальної взаємозалежності та конкуренції на ринку праці сучасна освіта з кожним днем вимагає все більш активного використання інформаційних і комунікаційних технологій в управлінській, навчально-виховній, фінансовій діяльності вищих навчальних закладів. Використання комп'ютерних технологій призводить до досягнення якісно нових освітніх результатів, прискорює процес управлінської діяльності, у цілому, підвищує її ефективність. Відбувається зміна принципів, концепцій, ідей і цілей освіти.

Модернізація вищої освіти стає об'єктивною необхідністю, яка обумовлена безпрецедентним зростанням уваги до неї, розширенням її функцій і ролі в суспільстві. Високо ефективний процес навчання у рамках сучасної концепції, що трактує освіту як неперервний гнучкий цілеспрямований демократичний процес отримання знань протягом усього циклу навчання, повинен базуватися не лише на відтворюючому навчанні та й на творчому продуктивному стилі. Не лише володіння певним набором фундаментальних